

FAMÍLIA GUERRA

PERE NOGUERA
EXPOSICIÓ

MATERIAL D'ARXIU
4.12.24 – 28.02.25

CAT.

Pere Noguera. 1941. La Bisbal d'Empordà.

Pioner als anys setanta en l'ús de l'arxiu com a *ready-made*, i del que avui s'anomena *post-fotografia digital*, Noguera ha anat fent-se seus diversos arxius fotogràfics i fílmics –sovint anònims, localitzats en drapaires i/o encants– res-significant-los i creant-ne noves obres d'art.

L'artista, un dels components més rellevants de l'art conceptual a Catalunya i a l'Estat espanyol, exposa un grup d'obres que són resultat d'aquestes revisions i relectures a través de pràctiques com el procés, la desconstrucció i la fragmentació. Objectes que han deixat de tenir una significació per a passar a disposar d'una nova càrrega simbòlica.

La exposició s'emmarca dins la programació anual que la Filmoteca de Catalunya ha dedicat enguany al cinema amateur i més concretament al *found footage* –gènere o tècnica cinematogràfica en què s'utilitza un material ja existent amb la idea de generar un discurs nou, una peça nova, una obra nova–.

La mostra posa l'accent en el treball audiovisual de l'artista, centra l'atenció en el fet fílmic. L'any 1950 a la Bisbal d'Empordà, amb menys de cinc mil habitants, hi havia tres cinemes amb programació regular (el Mundial, l'Olympia i el Foment). Els tràilers, les postals i les projeccions van deixar empremta en el Noguera artista, que també les col·leccionava per crear, ja, de ben petit, el seu propi arxiu.

“Res no mor completament,
en l'espera de ser llegit un dia
per a un altre ús”.

Pere Noguera

Les obres que apareixen en aquesta exposició
parteixen de dos fons d'arxiu propis de l'artista
Pere Noguera: el fons “Encants, Barcelona” i el fons
“Família Guerra, la Bisbal d'Empordà”.

El fons “Encants, Barcelona” es constituïa de fotografies i clixés dels anys quaranta, cinquanta i seixanta. Aquest material era un exponent clar de la tradició acumulada a l'hora d'entendre la fotografia i el seu procés, basada en una concepció del retrat, contaminada per la ideologia i estètica del franquisme. Noguera revisa l'arxiu fotogràfic, ja en un estat deteriorat, i li atorga una mirada nova a través dels nous procediments digitals que la posen en moviment. Re-actualitza la mirada històrica.

Al fons “Família Guerra, la Bisbal d'Empordà”, adquirit a la ciutat empordanesa, al drapaire que habitualment el proveïa d'objectes en desús, Noguera hi localitza un conjunt de bobines de 16 mm procedents d'una família holandesa. Part de les bobines eren filmacions amateurs d'escenes familiars dels anys trenta i quaranta. Unes altres eren material professional editat de la Segona Guerra Mundial.

Organiza

Filmoteca
de Catalunya

Generalitat
de Catalunya

Colabora

BÒLIT
CENTRE D'ART
CONTEMPORANI
GIRONA

FUNDACIÓ
VILA CASAS

Terracotta Museu de Ceràmica
de la Bisbal d'Empordà
FINACTEC

MIG COS 2024

Transparència de 270 retrats d'estudi a partir de material d'arxiu de Pere Noguera. Instal·lació creada amb motiu d'aquesta exposició.

Quan dues persones, dos rastres i dues identitats ocupen el lloc que n'hauria d'ocupar una de sola, el sistema embogeix.

Carles Guerra. Full de sala de l'exposició "Pere Noguera. Arxiu-elements classificats" a la galeria Palmadotze (Santa Margarida i els Monjos, 2022).

MARBRE DE TAULA 2004

Fotografia *collage* amb trossos de marbre.
114 x 153 x 2 cm.

Obra exhibida a l'exposició "Pere Noguera. Històries d'Arxiu" a la Fundació Antoni Tàpies, a Barcelona, l'any 2011.

Peça icònica en la trajectòria de l'artista. Retrat familiar de gran format que prové del fons "Encants, Barcelona".

Noguera va identificar la família retratada a partir del reconeixement de les figures escultòriques que apareixen al fons de la imatge. L'artista reforça l'anonimat del grup familiar anul·lant-ne els rostres amb peces de marbre, sense ser treballades, i deixant al descobert només els rostres escultòrics.

Un joc d'intercanvi de naturaleses, de presències i interferències entre el grup familiar i el grup escultòric.

La fotografia ha estat usada com a material creatiu en tota la trajectòria de Noguera, en accions, en treballs- en què es vincula objecte i imatge, així com en nombroses instal·lacions.

POSTALS FAMÍLIA GUERRA 1989 – 2022

Fotocòpies i papers rovell.
1,48 m x 7,31 m.

Obra exhibida per primera vegada a la galeria Palmadotze, a Santa Margarida i els Monjos, l'any 2022.

Creada a partir del fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà", la peça fa al·lusió a les fotografies de rodatge en forma de *lobbycards* que servien de reclam als passadissos dels cinemes. Noguera situa

rítmicament uns papers amb oxidació –que ocupen l'espai de dos *lobbycars*–, així altera la lectura uniforme de la narració filmica. El ferro en contacte amb l'aigua és un element corrosiu com ho poden ser actes que cometem els humans, com una guerra.

Noguera al llarg de la seva trajectòria ha explorat les diverses narratives relacionades amb la idea de la reproducció, la seqüencialitat a través de la imatge, la fotografia i la fotocòpia.

FAMÍLIA GUERRA 2007

Vídeo, 1h 49m. Mut

Vídeo loop exhibit a la exposició "Pere Noguera. Històries d'arxiu", a la Fundació Antoni Tàpies, a Barcelona, l'any 2011.

La vídeo instal·lació, creada a partir del fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà" és un clar exemple d'obra *found footage*.

Les filmacions amateurs, domèstiques, amb un contingut idíl·lic d'una família centreeuropea benestant, amb imatges d'alegria es confronten amb unes de caràcter més professional i amb un contingut bèl·lic. A través del *dispositiu* –una projecció en doble pantalla– l'alegria i l'atrocitat es juxtaposen.

L'ús del muntatge –igual que a les obres "Postals Família Guerra" o "El títol és el so"– intervé en el ritme, fa pauses o repeticions, com un "cop de cor" davant del què veiem.

La peça ens convida a reflexionar sobre la memòria individual i col·lectiva.

EL TÍTOL ÉS EL SO 1996

Vídeo. 40 min. Mut

Obra exhibida a l'exposició: "Pere Noguera. Llacs, illes, pedrals i morts" al Palau de la Virreina, a Barcelona l'any 1996.

La primera obra filmica en què es va utilitzar parts de les pel·lícules de la Segona Guerra Mundial procedents del fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà".

Al contingut documental s'hi afegixen els subtítols incorporats expressament per l'artista. En aquests, se'ns informa que el so és el títol. Molts dels fotogrames mostren com les bombes cauen com una pluja atroç.

Un altre subtítol interpel·la poèticament i bruscament l'espectador:

Tot objecte/allò que és repetit ocupa un espai únic.
Pere Noguera

FOTOGRAMES EN MOVIMENT 2004 – 2007

Vídeos. Durades diverses. Muts

Treballs exhibits en dues exposicions:

“Pere Noguera. Arxiu, 1974-2004. Fotogrames en acció” a la galeria Metropolitana, a Barcelona l’any 2004 i “Pere Noguera. Històries d’arxiu” a la Fundació Antoni Tàpies, a Barcelona l’any 2011.

Obres a partir del material dels fons “Encants, Barcelona” i “Família Guerra, la Bisbal d’Empordà”.

Sèrie en que cadascuna de les peces és un recorregut invisible de la mirada sobre la imatge fotogràfica. S’ha fixat un moviment a través d’un dibuix assistit per ordinador. “*El Fotograma en moviment*” eixampla el llenguatge fotogràfic.

A partir dels 2000 quan les eines tecnològiques s’anivellen a ús domèstic, Noguera canvia la fotocopiadora per l’escàner. Les fotografies ja no s’observen a ull nu, sinó que s’estableix una nova lectura que possibilita el fet filmic, una sola fotografia en moviment esdevé un potenciador de relats.

Model i artista, 2004 (3 min 50 s)

Flor de cirerer, 2006 (6 min)

Clinica, 2007 (10 min 37 s)

Fabricació mecànica. Indústria motos Ossa, 2007 (11 min 2 s)

Família “prueba sin retoque”, 2007 (4 min 15 s)

Llibre i flor, 2007 (2 min 40 s)

Salut i medicina (INP i RFF), 2007 (5 min 37 s)

Trofeus, 2007 (3 min 28 s)

PAPER CARBÓ 2012

Instal·lació: vídeo i 112 fotocòpies en paper carbó.
230 x 300 cm.

Obra creada expressament per a l’espai Art i Memòria del Museu Memorial de l’Exili (MUME) de la Jonquera a l’any 2012. La instal·lació és una variació del projecte

“Sèrie Arxiu – Família Guerra”, presentada a l’any 2011 a la Fundació Antoni Tàpies, Barcelona.

Obra procedent del fons “Família Guerra, la Bisbal d’Empordà”.

En aquesta relectura, 112 còpies empaperen la paret i envolten una pantalla que conté un film. Les imatges en paper corresponen a uns clixés fotogràfics del fons “Família Guerra, la Bisbal d’Empordà”. Als rostres fantasmals s’hi afegeix la subtileza d’un material fràgil com és la fotocòpia en paper. En el monitor es veu la peça fílmica “*Família Guerra*” però en aquest cas un gran rectangle negre ens oculta part de la informació.

ARRAMBADORS 2010

Fotocòpies de clixés amb efecte mirall. 109 x 190 x 1 cm
2 fotografies originals positius. 9 x 12 cm

Peça exhibida per primera vegada a la exposició “Pere Noguera. Històries d’arxiu”, a la Fundació Antoni Tàpies, a Barcelona, a l’any 2011.

Tot el material prové del fons “Família Guerra, la Bisbal d’Empordà”.

Instal·lació que es compon de dues imatges i d’un doble arrambador. L’arrambador es converteix en un element domèstic que es compon d’un mosaic d’una imatge repetida. L’estampa es redobla en vertical i horitzontal per crear un efecte calidoscòpic o emmirallat.

LLEGIR. TRES MOVIMENTS I UNA VARIACIÓ 1974 – 2024

Sèrie de treballs, que ens situen en el context social dels anys 70, sobre l’anàlisi del llenguatge publicitari i de comunicació. Composició a partir de retalls de diari i de revistes il·lustrades disposats de manera lliure, no lineal, en un foli enganxats amb una grapa.

Coetani a “*La fotocòpia com a obra document*” (1975) i “*Sèrie Massanet-Arxiu*” (1977). En motiu de l’exposició “Família Guerra. Material d’Arxiu” s’ha revisat i actualitzat aquest material inèdit incorporant el moviment i així activar noves maneres de llegir-lo.